

СТАНОВИЩЕ

относно конкурса за “професор”, професионално направление 2.1., филология (Български език. Старобългарски език), обявен от Софийския университет “Св. Климент Охридски” и обнародван в ДВ, бр. 64 от 16.08.2016 г.

За участие в конкурса заявление е подал един кандидат: доц. д-р Андрей Тодоров Бояджиев. По процедурата на конкурса не са допуснати нарушения и тя в съответствие с нормативните изисквания.

Андрей Тодоров Бояджиев е роден на 11 март 1962 г. в София. Кандидатът има солидна образователна квалификация и солиден преподавателски опит като университетски преподавател. Андрей Бояджиев завършва руска филология с втора специалност българска филология в СУ “Св. Климент Охридски” през 1989 г. с магистърска работа върху новооткритата част от Бичковския псалтир, на която имах удоволствието да бъда рецензент, а през 1996 г. защитава докторска дисертация в Софийския университет на тема: *Ранната старобългарска кирилица в писмеността на Киевска Русия (XI-XII век)*. Работи отначало като инспектор в Езиково-текстологична лаборатория при Факултета по славянски филологии към СУ (1989-1990), след което е специализант по славянска палеография в Центъра за славяно-византийски проучвания към СУ (1990-1991). Трудовият стаж на кандидата продължава в същия Център вече като отговорник за ръкописната и архивната сбирка (1991-1998), като от 1995 г. е научен сътрудник. От 1998 г. до днес е на работа в Катедрата по Кирилometодиевистика във Факултета по славянски филологии към СУ, първоначално като главен асистент, по-късно (от 2005) – като доцент. Преподавателският опит на кандидата включва дисциплините: старобългарски език, славянски палеография, българска историческа лексикология. Като гост-лектор е преподавал български език и българска култура на студентите от Саарландския университет в Саарбрюкен (2004-2006) и Кьолнския университет (2010-2012) в Германия. Андрей Бояджиев е специализирал в редица престижни световни университети: славянска и византийска палеография в Солунския университет в Гърция (1992), компютърна лингвистика и маркиращи компютърни езици в Питсбъргския университет, Пенсилвания, САЩ (1995), опазване на културното наследство в Централноевропейския университет в Будапеща, Унгария (1997). Преподавателският опит на кандидата се допълва и от сериозната работа с дипломанти (17 на брой).

Научните интереси на Андрей Бояджиев са в областта на старобългарския книжовен език, историята на българския книжовен език, средновековната славянска книжнина и компютърната лингвистика.

Общият брой на отпечатаните публикации на Андрей Бояджиев (книги, статии и студии, рецензии, преводи от старобългарски) клони към числото 80, като прави впечатление, че кандидатът умее да работи в екип – 27 от статиите са написани в съавторство. Броят на отпечатаните публикации след хабилитацията от 2005 г. е 31 (13 от тях – в съавторство).

Ще разгледам най-важните публикации на кандидата. На първо място трябва да се посочи помагалото по старобългарски език *Старобългарска читанка. Текстове, речник справечник*, издадено електронно в поредицата *Littera et Lingua. Series Dissertationes* през 2016 (<http://slav.uni-sofia.bg/naum/liliseriess/diss/2016/11>). Общият обем на помагалото надхвърля 700 страници. Първата част (с. 7-215) включва текстове, обхващащи най-важните жанрове от старобългарската средновековна книжнина, включително и най-важните старобългарски епиграфски паметници. Втората част, речникът към текстовете (с. 215-547), освен апелативната лексика, включва и личните имена, както и прилагателните, образувани от тях. Думите са съпроводени от граматическа характеристика с указание за формата на род. падеж при съществителните и формите за 1 и 2 л. сег. вр. при глаголите. Третата част, справочникът (с. 547-629), съдържа полезни сведения за фонологичните промени от праславянски към старобългарски, за словообразуването в старобългарски, парадигмите на старобългарското склонение и спрежение. Интересен е тематичният указател по някои от най-важните области на старобългаристиката. Литературата към справочника е обширна и заема 80 страници (629-709). Помагалото е съставено на високо професионално ниво и без съмнение ще е много полезно на изучаващите старобългарски език.

Три статии са посветени на новозаветните апокрифни текстове за апостол Тома, разпространени в славянската книжнина. Първата (*The Slavonic Text of Acta Thomae in India*, в съавторство с Б. Велчева) съдържа изданието на преписа на *Деяния и мъчение на св. апостол Тома* (№ 1039 от сбирката на Народната библиотека в София), предхождано от наблюдения върху лексикалните особености, въз основа на които е направен изводът, че преводът на текста възхожда към старобългарската епоха. Втората статия (*Tracing the Greek Parallels to Acta Thomae in India as Witnessed in MS NBKM 1039*) представлява интересен опит в едиционната практика: след проучване на най-

близките гръцки паралели с посочения по-горе ръкопис № 1039 е направена реконструкция на предполагаемия гръцки текст, залегнал в основата на старобългарския превод. Третата статия (*Апокрифът за апостол Тома в късната дамаскинарска традиция*, в съавторство с М. Димитрова) съдържа обзор на текстовете за апостол Тома в късната дамаскинарска традиция, наблюдения върху езика и е придружена с издание на два текста от Йосифовия сборник 1058.

Други три публикации са посветени на историята на славянската писменост. Първата е в рамките на амбициозния колективен труд *История на българската средновековна литература* (София 2008) и разказва за възникването на двете старобългарски азбуки. Текстът същевременно е и опит за типологизация на формите и начертанията на буквите в ранните ръкописи и в епиграфските паметници. Според автор съвкупността от палеографски черти на епиграфските паметници помага да се изясни първоначалното състояние на кирилицата. Втората статия (*За едноеровия правопис с ъ в старите български паметници*, в съавторство с Б. Велчева) е посветена на големия въпрос за правописните и езикови школи в средновековната славянска книжнина. Третата статия (*On the Dating of Codex Suprasliensis*, в съавторство с Г. Кръстев) е посветена на Супрасълския сборник – най-значителния по обем, и по тази причина, най-важен старобългарски паметник. Датировката на ръкописа е отнесена към средата на X в. въз основа на палеографски, езикови и културни доказателства. Мнението на авторите е в подкрепа на изследванията на В. Иванова, Л. Мавродинова и И. Добрев и се отличава от разпространеното схващане за по-късен произход на ръкописа.

Проблемите на историческата лексикология са застъпени в две статии, представляващи етимологически етюди върху отделни славянски думи: *Славянски етимологии. Вѣко, вѣжда, челясть и Тъзнца*.

Изключителен е приносът на Андрей Бояджиев в областта на дигиталната хуманитаристика и компютърната лингвистика. Проблемите на тази модерна научна област са разработени в 10 статии и студии. Повечето публикации в тази област разглеждат и описват методите и технологиите при разработка на електронните описания на репертоара на старата българска литература, при представяне и обработка на лингвистична информация в корпусите от средновековните славянски текстове, при дигитализация на ръкописни сбирки. Част от публикациите са свързани с инициативата Репертоар на старата българска литература и книжнина, сред които се откроява

Descriptions, която представлява практическо ръководство за електронно описание на средновековни ръкописи в рамките на тази инициатива. Тази студия финализира предишните усилия на Андрей Бояджиев в тази насока (*The Repertorium Initiative: Philological Practices and Markup Technologies, Computer Applications in Slavic Studies; Constructing Repertorium 3.0. Another View of the TEI P5 Model for Medieval Manuscript Descriptions*). Други са посветени на съставянето на електронни езикови диахронни корпуси и представянето на лингвистична информация в тях (*За електронния корпус от средновековни български текстове с речник, Сегментация на диахронните корпуси, The Linguistic Information in the Electronic Corpus of Old Slavonic Texts*, последните две в съавторство с Ц. Димитрова). Заслужава да се отбележи и работата по дигитализацията на ръкописите от сбирката на Рилския манастир (*Digitizing the Manuscript Collection of the Rila Monastery*, в съавторство с И. Христова и Д. Пеев). Работата на Андрей Бояджиев в областта на дигиталните технологии е от голямо значение за по-нататъшното развитие на хуманитарните науки, тя е важна и за опазване на средновековното славянско културно наследство.

Трябва също да се отбележи добрата библиографска осведоменост на кандидата – всички негови публикации са снабдени с обширна литература в областта на съответната проблематика.

С това завършвам краткия обзор на трудовете на Андрей Бояджиев, представената справка за цитирания показва, че те са познати сред българските и чуждестранните учени.

В периода 2002-2016 г. Андрей Бояджиев е бил участник в 7 проекта по НИД към СУ “Св. Климент Охридски”.

Андрей Бояджиев е участник в редица научни форуми (конференции, симпозиуми, конгреси) у нас и в чужбина.

Доц. д-р Андрей Годоров Бояджиев се представя в настоящия конкурс за академичното звание “професор” с разнообразна по проблематика научна продукция, демонстрираща качествата му на изследовател, с приноси в областта на старобългарския книжовен език, историята на българския книжовен език, средновековната славянска книжнина и компютърната лингвистика.

Научноизследователската и преподавателската квалификация на кандидата отговарят на изискванията на чл. 29 от ЗРАСБ, чл. 60 от Правилника за прилагане на ЗРАСБ и чл. 114 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ “Св. Климент Охридски”, затова убедено

и заемане на академични длъжности в СУ “Св. Климент Охридски”, затова убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да изберат доц. д-р Андрей Тодоров Бояджиев за “професор” по професионално направление 2.1. Филология (Български език. Старобългарски език).

06.12.2016

С о ф и я

Подпис:

(проф. д-р Р. Станков)